

Oz e igl Gi internaziunal da la meteorologeia

La meteorologeia â da far cun l'ora.
Parquegl savess ign ear gir a que gi
igl Gi internaziunal da l'ora.

Uffiz federal da cultura UFC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

text: Chatriina Josty, illustraziun: Yvonne Giemel,
grafica: Theres Jörgler, fotografia: Jörgler-Staubs
zambregida hat: Freya Tschuor
© Lia Rumantscha

KIDSFITSCHE
Lia Rumantscha

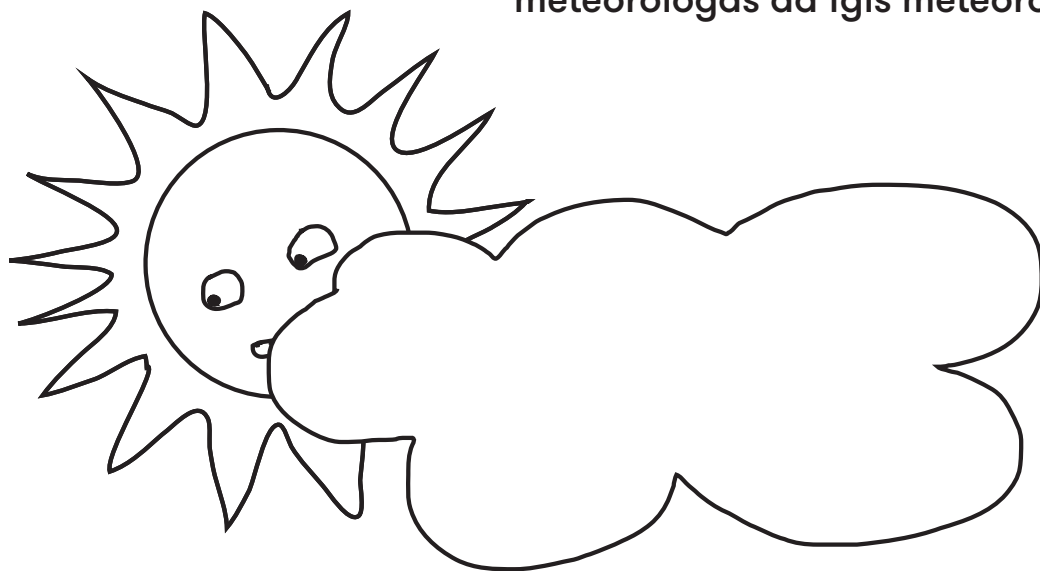
Igl Gi internaziunal da la meteorologeia

Partge e'gl impurtànt da saver co ca l'ora e igl proxim gi?

Igls purs par exaimpel ston adigna saver tge ca l'ora fa. Sch'igl dat egna notg fredda da parmavera ston els schurmagear lur plàntas segls ers. Par far fagn e'gl miglier, sch'igl e sétg a bi. Ad ear par te e'gl flot da saver tge ca l'ora fa damàn – sch'igl plova sas tei trer aint igls stivals da plievgia a sch'igl e tgòld las sandalas.

Co vignan fatgas las previsiùns da l'ora?

Dapartut segl mund – ear sen bastimaints ad an aviùns – â'gl aparats ca masiran la temperatura, la plievgia a quànt sulegl c'igl dat. Quellas infurmaziùns vignan tutas rimnadas sen egn computer. Igl computer fa lura blears quents cumplitgieus par far la previsiùn. Scha quegl vut gir nev, plievgia near sulegl nus san las meteorologas ad igls meteorologs gir.

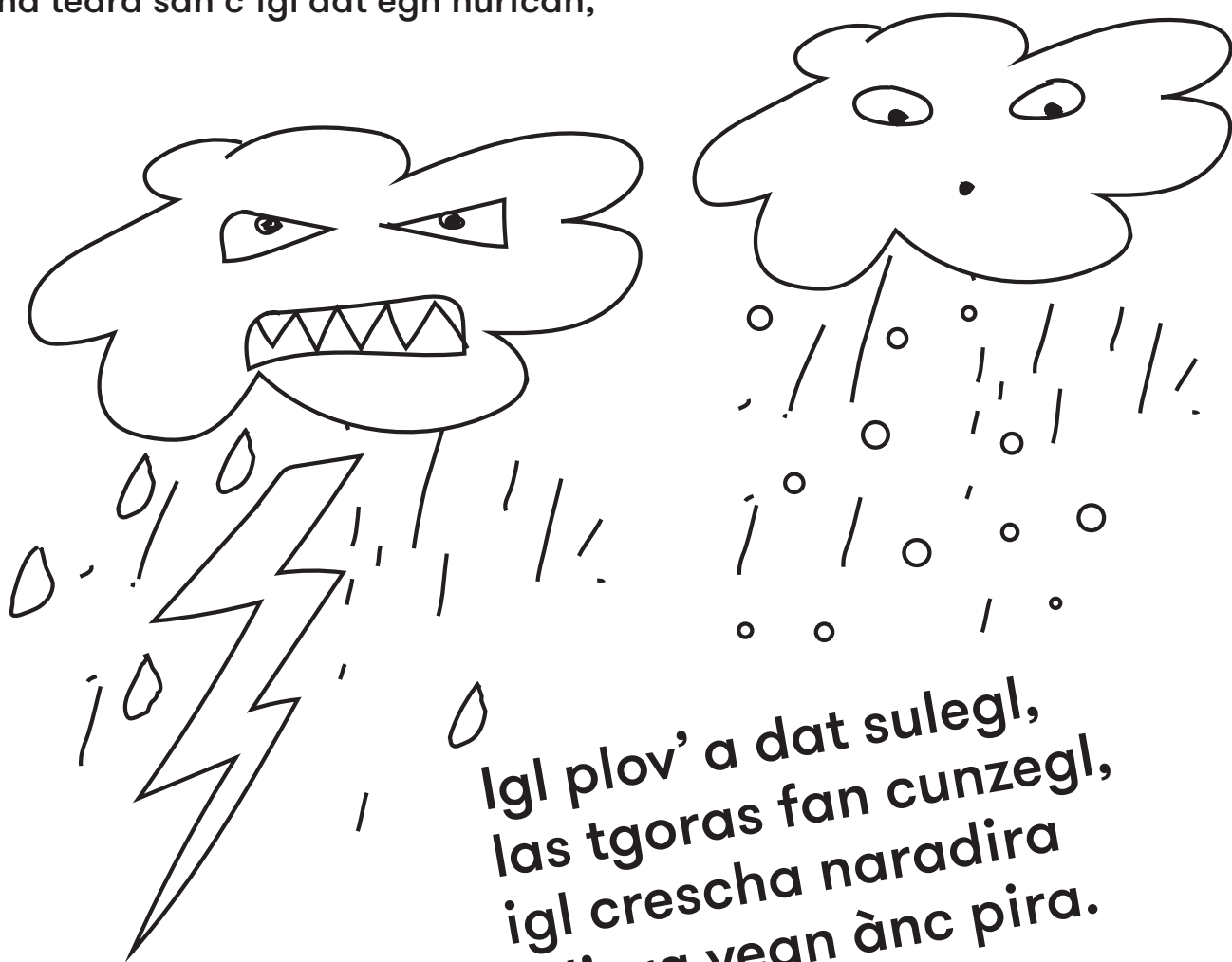
Bùn gi, ti tgear sulegl,
lavo es tei oz bagn marvegl,
sclareschas ussa fegn a tgòld,
da tuts surveans egn grànd, beal lod.

Cotschen da la damàn
fa puz a paltàn,
cotschen da la sera
fa beala tschera.

Partge dat igl egn Gi internaziunal da la meteorologeia?

L'ora ancanuscha nigns cunfegns da las tearas. Par quegl e'gl impurtant ca meteorologas a meteorologs digl antier mund lavuran anzemel. Par exaimpel parve digls huricans: quellas strasoras en privlusas a scha las meteorologas ad igls meteorologs dad egna teara san c'igl dat egn hurican,

san els admonir lur colegas an las otras tearas. Par c'els setgian luvrar bagn anzemel a baratar infurmaziùns, e vagnida fundada igls 23 da marz 1950 l'organisaziùn «World Meteorological Organization», l'organisaziùn mundiala da la meteorologeia. Igls 23 da marz e igl aniversari da quell'organisaziùn.

Igl plov' a dat sulegl,
las tgoras fan cunzegl,
igl crescha naradira
a l'ora vean ànc pira.

Igl sbisch' a sbischa scrotas,
igls unfànts quels fan balotas,
igls corvs quels cratschlan sen la zev
ad ussa dat igl bleara nev.

Tge fa l'ora damàn

Oz es tei la meteorologa near igl meteorolog! Observescha l'ora. Â'gl blears nivels? Fread'igl da nev? Splendura igl sulegl near vean igl a plover? E'gl damàn la madem'ora? Palenda la tia

previsiùn, vut gir igl tieus sulegl, igl tieus nivel da plievgia, igl tieus artg da plievgia near igl tieus nivel da nev ved la faneastra a varda damàn, scha tei âs giu raschùn cun la tia previsiùn!

Sulegl

1

Tei dovras:

- 2 grànds tagliers da cartùn
- calur da gouache melna
- egn furader
- bast oransch a melen
- fil
- egn forbesch

Uffizi federal da cultura UFC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

text: Charina Josty, illustraziun: Yvonne Giemel,
grafica: Theres Jörger, fotografia: Jörger-Stauss
zambregidà hat: Freya Fischeur
© Lia Rumantscha

KIDSFITTSCH
Lia Rumantscha

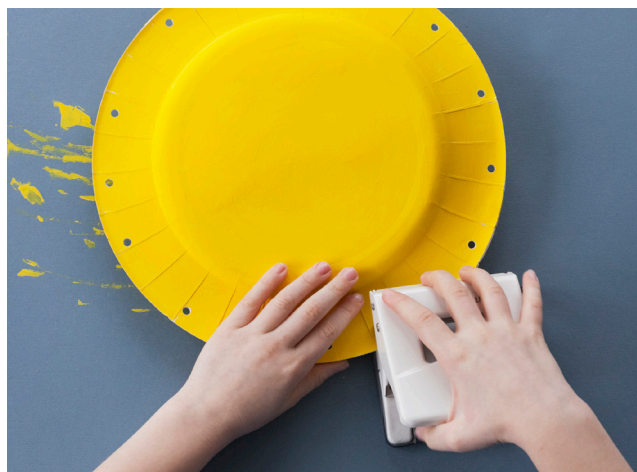
- 1 Prenda igls dus tagliers da cartùn a calurescha las varts davos cun calur melna. Cuntinuescha per cur ca la calur e sètga.
- 2 Tegna anzemel igls dus tagliers, ascheia sco segl maletg survart. Fora rusnas agls urs digls tagliers. Varda ca las distànzazas segian adigna tutegna gràndas.

- 3 Taglia giou tocs da bast da zirca 30 cm.
- 4 Fòlda igls tocs da bast parmiez a va cugl bast dubel tras las duas rusnas. Ascheia dat igl egn'anza. Anfila l'otra vart digl bast tras quell'anza a tira tocen c'igl tegna. Tras egna da las rusnas sas tei trer egn fil par palandar sei igl sulegl.

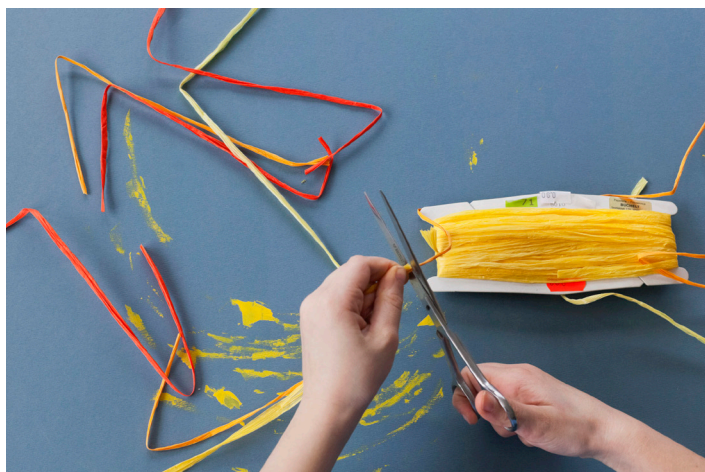
1

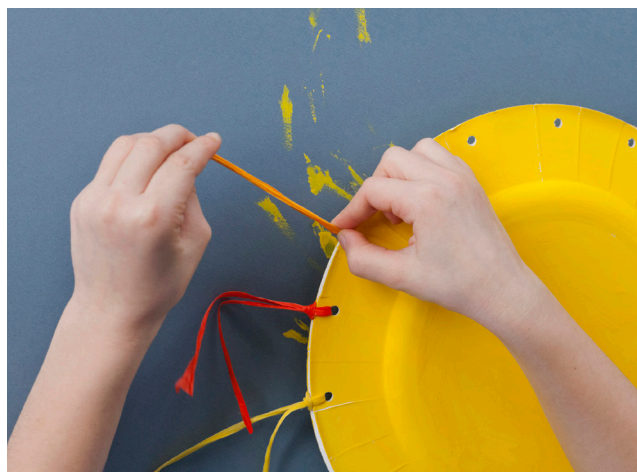
2

3

4

Nivel da plievgia

2

Tei dovras:

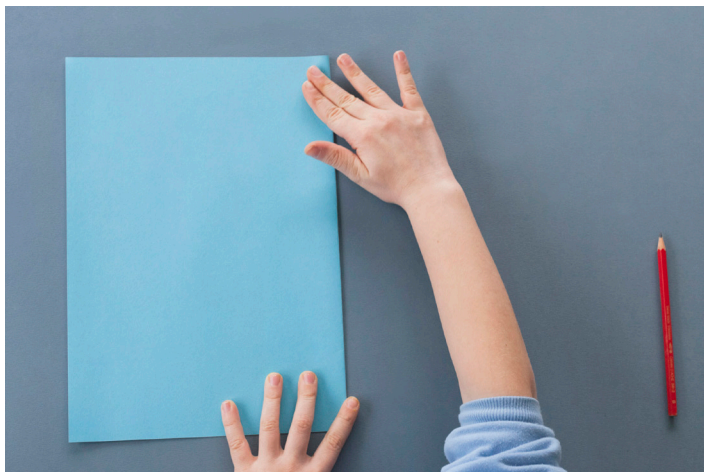
- egn gross pulpier blau agl format A3
- egn grossa folia transparenta, par exaimpel dad egn mapa transparenta
- fil
- egn risplei
- egn forbesch
- cola

- 1 Prenda igl pulpier blau a fòlda el egn'eada, ascheia ca tei surveans egn A4. Malegia lura egn grànd nivel c'amplanescha l'antiera pagina. Malegia igl nivel ascheia ca la part sura e là, noua ca la fòlda e.
- 2 Taglia or igl nivel. Taglia or egn peer strivlas da la folia transparenta.

- 3 Tatga las strivlas transparentas sen la part davains digl nivel. Tatga lura anzemel las duas measadads digl nivel, par ca las strivlas tegnian bagn.
- 4 Palenda sei igl nivel da plievgia ved egn fil.

1

2

3

4

Artg da plievgia

3

Tei dovras:

- dus gross pulpiers alvs agl format A4
- pulpier da crep an las calurs digl artg da plievgia
- fil
- egn risplei
- egn forbesch
- cola

- 1 Prenda egn digls dus figls a malegia egn grànd nivel c'amplanescha l'antiera pagina.
- 2 Taglia or que nivel. Prenda el sco schablona pigl savund nivel. Quel duess easser prazis tutegna. Taglia giou strivlas da 50 cm da mintga calur digl pulpier da crep.
- 3 Tatga las strivlas sen egn digls nivels a tatga lura anzemel igls dus nivels. Scha tei vol, sas tei ànc dissignear egn fatscha riainta agl nivel.
- 4 Palenda sei igl artg da plievgia ved egn fil.

1

2

3

4

Nivel da nev

4

Tei dovras:

- egn gross pulpier alv agl format A4
- vata

- fil alv
- egn forbesch
- egn guila

- 1 Prenda igl figl a malegia egn grànd nivel c'amplanescha l'antiera pagina.
- 2 Taglia or igl nivel.
- 3 Prenda egn toc fil a la guila. Fora cun la guila tras pliras culas da vata a cumpertga ellas segl fil. Varda c'igl deti distànzaz regularas. Fe egn nuv agl fil. Repeta quels pass egn peer geadas. Fora igls fils cun las scrotas da nev tras igl ur sut digl nivel a fe nuvs par c'igl tegni.
- 4 Palenda sei igl nivel da nev ved egn fil.

1

2

3

4

